

Investigating Cultural Groundbreaking Factors of Positive Marital Relationship with a Spouse from Women Perspective

Roya Mashak^{1*}

1. Assistant Professor, Department of Psychology, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Shahid Ashrafi Esfahani University, Isfahan, Iran.

Citation: Citation: Mashak, R. (2025). Investigating cultural groundbreaking factors of positive marital relationship with a spouse from women perspective. *Journal of Woman Cultural Psychology*, 16(64), 99-110.

<http://dx.doi.org/10.61186/iau.1204334>

ARTICLE INFO

Received: 18.04.2025

Accepted: 30.06.2025

Corresponding Author:
Roya Mashak

Email:
r.mashak@ashrafi.ac.ir

Keywords:
Cultural factors
Positive marital
relationship
Women perspective

Abstract

The present study was intended to investigate the cultural groundbreaking factors of positive marital relationship with a spouse from women perspective. The research universe embraced all cultural and psychological texts related to women. The sample enfolded texts related to cultural groundbreaking factors of positive marital relationship with a spouse from women perspective. The research method was descriptive-analytical. The library method was implemented to collect texts of data related to the topic. Then the obtained data were analyzed. The findings identified 9 cultural factors. These factors included traditional values, communication patterns, attitudes towards gender, social pressures, media, expectations of the role of motherhood, education, religious attitudes and family upbringing. The findings also showed that cultural factors had a great impact on the quality of positive marital relationships, which was often shaped through traditional values, communication patterns, attitudes towards gender, social pressures, media, expectations of the role of motherhood, education, religious attitudes, and family upbringing. These factors were among the key cultural factors that could facilitate or restrict marital relationships. In other words, a deep and comprehensive understanding of the cultural factors that created the basis for positive marital relationships from women perspective could help to design effective educational, counseling, and media programs to strengthen marital relationships.

Extended abstract

Introduction: marital relationships are one of the most important human interactions which are formed in a social and cultural structure. Culture, as a set of common beliefs, values, attitudes and behaviors, has a value in the way of formation, management and conflict resolution in marital relationships. In recent decades, wide cultural changes have occurred in different societies that have affected marital relationship patterns. Since women play an active role as one of the main axes in marital relationships, understanding their views on the influence of culture on the relationship with the wife is very important. As a socio-psychological structure, culture determines the ways of engagement, expectations and ways of conflict resolution. In the meantime, the view of women as one of the main parties of marital relationship has a special importance. Women often have specific roles in the family in different cultures and these roles are directly influenced by cultural values and as one of the main axes in marital relationships, they will often come under cultural and social pressures. These pressures could include expectations of traditional roles of housekeeping, waging and economic dependence. Research has shown that these factors could sometimes lead to decreased marital satisfaction and increased intra family tension. Overall, the existence of a deep and comprehensive understanding of cultural factors on positive marital relationships is essential from women's point of view. Accordingly the present study was intended to investigate the cultural groundbreaking factors of positive marital relationship with a spouse from women perspective.

Method: The research universe embraced all cultural and psychological texts related to women. The sample included texts related to cultural groundbreaking factors of positive marital relationship with a spouse from women perspective. The research method was descriptive-analytical. The library method was implemented to collect texts of data related to the topic. Then the obtained data were analyzed.

Results: The findings identified 9 cultural factors. These factors included traditional values, communication patterns, attitudes towards gender, social pressures, media, expectations of the role of motherhood, education, religious attitudes and family upbringing. The findings also showed that cultural factors had a great impact on the quality of positive marital relationships, which was often shaped through traditional values, communication patterns, attitudes towards gender, social pressures, media, expectations of the role of motherhood, education, religious attitudes, and family upbringing. These factors were among the key cultural factors that could facilitate or restrict marital relationships. In other words, a deep and comprehensive understanding of the cultural factors that created the basis for positive marital relationships from women perspective could help to design effective educational, counseling, and media programs to strengthen marital relationships.

Conclusion: Family of origin is a fundamental environment for building interpersonal relationships. Family formation through marriage showed safety and protection benefits in both physical and emotional areas. Marriage, along with satisfaction, was a place of exchange and a confluence of positive and pleasant emotions and emotions between spouses that caused the formation of a family and contributed to the health and well-being of the whole society. At different stages of family life, a healthy family effectively adapts itself to cultural, environmental, psychological, social, and economic challenges.

An effective or capable family could balance the interests of each member and find ways to meet their needs, even when they conflict, to meet the demands of the entire system. Marital differences and couples' unformed expectations of each other were one of the factors affecting family performance and positive relationship between spouses. Emotional support was not an in-person phenomenon but usually arises in social situations, and social and cultural values affect experience and its regulation.

Author Contributions: Dr. Roya Mashak: content editing, data collecting, ideation and designing the general framework, conclusion and correction of the article and corresponding author. The author reviewed and approved the final version of the article.

Acknowledgements: The author would like to express his gratitude to all those who have contributed to this article.

Conflict of Interest: In this study, no conflict of interest was reported by the author.

Funding: This study did not receive any financial supports.

بررسی عوامل فرهنگی بستر ساز روابط زناشویی مثبت با همسر از دیدگاه زنان

رویا مشاک^{۱*}

۱. استادیار، گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه شهید اشرفی اصفهانی، اصفهان، ایران.

چکیده

هدف از پژوهش حاضر، بررسی عوامل فرهنگی بستر ساز روابط زناشویی مثبت با همسر از دیدگاه زنان بود. جامعه پژوهش تمامی متون فرهنگی و روان‌شناختی زنان بود. نمونه پژوهش متون مرتبط با عوامل فرهنگی و روابط مثبت زناشویی از دیدگاه زنان بود. روش پژوهش توصیفی - تحلیلی بود. جهت گردآوری متون مرتبط با موضوع، از روش کتابخانه‌ای استفاده شد و سپس به تحلیل اطلاعات و داده‌ها پرداخته شد. نتایج یافته‌ها ۹ عامل فرهنگی را شناسایی کرد. این عوامل شامل ارزش‌های سنتی، الگوهای ارتباطی، نگرش به جنسیت، فشارهای اجتماعی، رسانه، انتظارات از نقش مادری، تحصیلات، نگرش دینی و تربیت خانوادگی بود. هم‌چنین یافته‌ها نشان داد که عوامل فرهنگی تأثیر زیادی بر کیفیت روابط زناشویی مثبت دارند که این تأثیر اغلب از طریق ارزش‌های سنتی، الگوهای ارتباطی، نگرش به جنسیت، فشارهای اجتماعی، رسانه، انتظارات از نقش مادری، تحصیلات، نگرش دینی و تربیت خانوادگی شکل می‌گیرد. این عوامل از جمله عوامل فرهنگی کلیدی هستند که می‌توانند روابط زناشویی را تسهیل یا محدود کنند. به عبارتی شناخت عمیق و جامع از عوامل فرهنگی بستر ساز روابط زناشویی مثبت از دیدگاه زنان می‌تواند به طراحی برنامه‌های آموزشی، مشاوره‌ای و رسانه‌ای مؤثر در جهت تقویت روابط زناشویی کمک کند.

کلیدواژه‌گان: عوامل فرهنگی، روابط زناشویی مثبت، دیدگاه زنان.

مقدمه

خانواده مبدأ یک محیط اساسی برای ایجاد روابط بین فردی است (Pudlo, 2021) و روابط زناشویی (marital relationship) یکی از مهم‌ترین تعاملات انسانی در بستر خانواده به شمار می‌رود و از آن سرچشمه می‌گیرد (Yuan et al., 2022). این مفهوم در بستر روان‌شناسی مثبت ارائه شده و جایگاه ویژه‌ای را در روابط بین فردی زوجین و بهداشت روان خانواده به خود اختصاص داده است (Timan et al., 2025). به عبارتی روابط زناشویی در قالب یک ساختار اجتماعی و فرهنگی شکل می‌گیرد. فرهنگ (culture)، به عنوان مجموعه‌ای از باورها، ارزش‌ها، نگرش‌ها و رفتارهای مشترک، نقش برجسته‌ای در نحوه مدیریت و حل تعارض در روابط زناشویی دارد. در دهه‌های اخیر، تغییرات فرهنگی گسترده‌ای در جوامع مختلف رخ داده است که بر الگوهای روابط زناشویی تأثیر گذاشته است. هم‌چنین روابط بین همسران در حیطه وسیع‌تر در سلامت و بهزیستی کل جامعه نیز نقش دارد (Khojastefard, 2018). با توجه به اینکه زنان به عنوان یکی از محورهای اصلی در روابط زناشویی، نقش فعالی دارند، درک دیدگاه‌های آن‌ها نسبت به تأثیر فرهنگ بر رابطه با همسر اهمیت بالایی دارد. فرهنگ به عنوان یک ساختار اجتماعی-روانی، روش‌های تعامل، انتظارات و شیوه‌های حل تعارض را تعیین می‌کند (Hofstede, 2011). به عبارتی موضوعات مختلف در ساختار اجتماعی و فرهنگی جامعه مرتبط و در تعامل می‌باشد (Gomez & Tadros, 2024). از این رو بررسی مسائل فرهنگی که می‌تواند بر روابط زناشویی مؤثر باشد بسیار مهم و حیاتی تلقی می‌شود (Deschênes et al., 2023). در این میان، دیدگاه زنان به عنوان یکی از طرفین اصلی رابطه زناشویی، اهمیت ویژه‌ای دارد. زنان اغلب در فرهنگ‌های مختلف، نقش‌های خاصی در خانواده دارند و این نقش‌ها مستقیماً تحت تأثیر ارزش‌های فرهنگی قرار می‌گیرند و به عنوان یکی از محورهای اصلی در روابط زناشویی، اغلب تحت فشارهای فرهنگی و اجتماعی قرار می‌گیرند. این فشارها می‌تواند شامل انتظارات از نقش‌های سنتی خانه داری، فرزندآوری، انعطاف کم در تصمیم‌گیری‌ها، وابستگی اقتصادی و گاهی اوقات منجر به انتظارات زناشویی نابه جا در روابط زوجین شده است (Kazim & Rafique, 2021). تحقیقات نشان داده که این عوامل گاهی می‌توانند به کاهش رضایت زناشویی و افزایش تنش درون خانوادگی منجر شوند (Rezaei & Naseri, 2022). مطالعه (et al. 2021) Alonso-Ferres نشان داد درک و حمایت از طرف همسر، نقش تعیین‌کننده‌ای حفظ و توسعه روابط صمیمانه و مثبت بین همسران ایفا می‌کند و این مهم برای صلح و آرامش زندگی همسران ضروری می‌باشد (Ahsan, 2022). همچنین (Bakaan & Safarzadeh, 2023) در پژوهشی نشان دادند آموزش غنی‌سازی زندگی زناشویی زوجین می‌تواند بر عشق، رفتارهای فداکارانه و سواد سلامت جنسی در روابط با همسرانشان نقش مؤثری داشته باشد. در پژوهشی دیگر نیز نتایج نشان داد عوامل اجتماعی، فرهنگی، رفتاری، خانوادگی، مذهبی و مالی بر ثبات رابطه‌ی صمیمی و مثبت بین زنان با همسرانشان اثرگذار است (Maciver & Dimkpa, 2012). در مجموع، وجود یک شناخت عمیق و جامع از عوامل فرهنگی (cultural factors) بستر ساز بر روابط زناشویی مثبت (positive marital relationship) از دیدگاه زنان ضروری است. این شناخت می‌تواند به طراحی برنامه‌های آموزشی، مشاوره‌ای و رسانه‌ای مؤثر در جهت تقویت روابط زناشویی کمک کند. لذا، مطالعه حاضر با هدف بررسی عوامل فرهنگی بستر ساز روابط زناشویی مثبت با همسر از دیدگاه زنان انجام شد.

روش

طرح پژوهش، جامعه آماری و روش نمونه‌گیری

طرح پژوهش حاضر از نوع توصیفی-تحلیلی بود. جامعه پژوهش تمامی متون فرهنگی و روان‌شناختی زنان بود. نمونه پژوهش متون مرتبط با عوامل فرهنگی و روابط مثبت زناشویی از دیدگاه زنان بود.

روش اجرا

در این پژوهش جهت بررسی عوامل فرهنگی بستر ساز روابط زناشویی مثبت با همسر از دیدگاه زنان، در ابتدا به گردآوری متون مرتبط با موضوع، از طریق روش کتابخانه‌ای استفاده شد و سپس به تحلیل اطلاعات و داده‌ها پرداخته شد.

یافته‌ها

با توجه به هدف پژوهش، طبق بررسی‌ها و تحقیقاتی که انجام شد یافته‌هایی در زمینه عوامل فرهنگی بستر ساز روابط زناشویی مثبت از دیدگاه زنان به دست آمد که شامل ۹ عامل فرهنگی بود که در ذیل به آن‌ها پرداخته شد:

ارزش‌های سنتی

ارزش‌های سنتی به مجموعه‌ای از باورها، نگرش‌ها و رفتارهایی گفته می‌شود که در طول زمان از طریق نسل‌های قبل به بعد منتقل شده و به عنوان چارچوبی برای تصمیم‌گیری، رفتار و تعاملات اجتماعی عمل می‌کنند (Hofstede, 2011). این ارزش‌ها به طور خاص در حوزه خانواده و زندگی زناشویی قابل مشاهده هستند و به عنوان یکی از عمیق‌ترین عوامل فرهنگی موثر بر روابط زناشویی شناخته می‌شوند. در فرهنگ‌های سنتی، این ارزش‌ها به عنوان پایه‌های اصلی زندگی زناشویی تلقی می‌شوند. این امر می‌تواند به توسعه یک رابطه متوازن و مثبت منجر شود، البته در صورتی که این احترام دوطرفه باشد (Golafshani et al., 2023). زنان در فرهنگ‌های سنتی، اغلب رضایت خود را از رابطه با معیارهایی مثل "استحکام"، "احترام" و "تعهد" اندازه می‌گیرند (AliZadeh & Mohammadi, 2022). زنانی که تحت تأثیر این ارزش‌ها بزرگ شده‌اند، اغلب روابط زناشویی را یک تعهد بلندمدت می‌دانند و از رفتارهای مقطعی و ناپایدار اجتناب می‌کنند. این رویکرد می‌تواند به عنوان بستری برای ثبات و امنیت عاطفی در رابطه عمل کند (Shojaei & Kargar, 2023). ارزش‌های سنتی به روابط خانوادگی گسترده اهمیت می‌دهند. زنان در این محیط احساس حمایت بیشتری می‌کنند و این حمایت می‌تواند به حل تعارضات و مدیریت استرس کمک کند (Najafi et al., 2023). هم‌چنین، ارزش‌های سنتی به صبر و تحمل به عنوان یک فضیلت اخلاقی اشاره می‌کنند. اگرچه ارزش‌های سنتی می‌توانند به عنوان بستری برای ثبات و تعهد عمل کنند، اما گاهی اوقات محدودیت‌هایی نیز ایجاد می‌کنند از جمله در برخی موارد، زنان تحت تأثیر ارزش‌های سنتی، حتی در برابر رفتارهای نادرست همسر نیز تسلیم می‌شوند. این موضوع می‌تواند منجر به نارضایتی، استرس و حتی خشونت خانگی شود. ارزش‌های سنتی گاهی باعث مقاومت در برابر تغییر در روابط می‌شوند. این موضوع می‌تواند به تطبیق نیافتن زوجین با شرایط جدید و عدم رشد رابطه منجر شود (Yodanis & Lauer, 2023).

الگوهای ارتباطی فرهنگی

الگوهای ارتباطی فرهنگی به مجموعه‌ای از روش‌ها، سبک‌ها و انتظاراتی گفته می‌شود که در یک جامعه نسبت به نحوه گفت‌وگو، بیان احساسات، حل اختلاف و تعاملات شخصی وجود دارد. در فرهنگ‌های مختلف، نحوه بیان احساسات، حل تعارض، گوش دادن و واکنش به مسائل شخصی و خانوادگی متفاوت است. زنان نقش کلیدی در تعیین کیفیت ارتباط درون خانوادگی دارند. بر اساس نظریه «فرهنگ غیرمستقیم و مستقیم» در برخی فرهنگ‌ها، ارتباط غیرکلامی و غیرمستقیم ترجیح داده می‌شود که می‌تواند منجر به سوء تفاهم و عدم ابراز احساسات در رابطه شود. در فرهنگ‌هایی که ارتباط مستقیم، صریح و عاطفی ترویج می‌شود، زنان تمایل بیشتری به ابراز نیازها، انتقادهای سازنده و همراهی در حل مشکلات دارند (Hall, 2022). زنان در فرهنگ‌هایی که به آن‌ها اجازه بیان آزاد احساسات داده می‌شود، تمایل بیشتری به ابراز ناراحتی، شادی، نیازها و انتظارات دارند. این امر می‌تواند به حل مسئله، افزایش تعهد و رضایت زناشویی منجر شود (Shojaei & Kargar, 2023). در فرهنگ‌هایی که گفت‌وگوی متقابل، گوش دادن فعال و همدلی در ارتباط تقویت می‌شود، زنان تمایل بیشتری به مشارکت در تصمیم‌گیری‌ها و مدیریت روابط داشته و تمایل بیشتری دارند تا با همسر خود درگیر حل مشکلات شوند. این موضوع می‌تواند به کاهش تنش و افزایش همکاری در رابطه منجر شود (Ahmadi et al., 2023). زنانی که در فرهنگ‌هایی با انعطاف‌پذیری بیشتر در ارتباط بزرگ شده‌اند، احتمال بیشتری دارند روابط متعادل‌تری با همسران خود داشته باشند (Golafshani et al., 2023). در برخی فرهنگ‌ها، تغییر در الگوهای ارتباطی با مقاومت روبه‌رو می‌شود. این موضوع می‌تواند به تطبیق نیافتن زوجین با شرایط جدید و عدم رشد رابطه منجر شود (Rezaei & Naseri, 2022).

نگرش به جنسیت

نگرش به جنسیت و تقسیم نقش‌های جنسیتی در خانواده یکی از عوامل کلیدی در تعیین کیفیت روابط زناشویی است. زنان تمایل بیشتری به ابراز نیازها و مشارکت در تصمیم‌گیری‌ها دارند (Yodanis & Lauer, 2023). گاهی زنان تحت فشار قرار می‌گیرند تا نقش‌های خانوادگی را بدون تقاضای متقابل از همسر بپذیرند. این موضوع می‌تواند منجر به تنش، نارضایتی و عدم تعادل در رابطه شود (AliZadeh & Mohammadi, 2022). یکی از مباحث جنسیتی، استقلال اقتصادی زنان می‌باشد. محیط‌های کاری حمایتی و وجود حمایت از خانواده همسر به طور قابل توجهی پیشرفت شغلی زنان را افزایش می‌دهد. دسترسی زنان به برنامه‌های آموزشی حرفه‌ای می‌تواند باعث بهبود شرایط اقتصادی زنان و خانواده شود اما علیرغم پیشرفت و مشارکت زنان در بخش‌های مختلف، موانعی مانند انتظارات اجتماعی، فرهنگی و خانوادگی و چالش‌های بین کار و زندگی و تأثیر آن در روابط خانوادگی و زناشویی در برخی فرهنگ‌ها همچنان وجود دارد (Elbanna, 2025).

- فشارهای اجتماعی و انتظارات خانوادگی

فشارهای اجتماعی و انتظارات خانوادگی از عوامل عمیق فرهنگی هستند که نقش مهمی در شکل‌گیری، توسعه و حفظ روابط زناشویی ایفا می‌کنند. این عوامل تحت تأثیر ساختارهای اجتماعی و فرهنگی قرار دارند و به طور خاص بر زنان تأثیر می‌گذارند. این فشارها می‌توانند هم به عنوان یک بستر برای ثبات و تعهد عمل کنند و هم منبعی از تنش و نارضایتی درون خانوادگی باشند. گاهی زنان احساس می‌کنند که فرصت کافی برای بروز هویت فردی و تصمیم‌گیری مستقل را ندارند. این موضوع می‌تواند منجر به نارضایتی و تنش در رابطه شود (Yodanis & Lauer, 2023) و گاهی اوقات زنان تحت فشار خانواده همسر قرار دارند تا از الگوهای رفتاری خاصی پیروی کنند. این دخالت می‌تواند منجر به نارضایتی، تضاد نقشی و حتی شکست در رابطه شود (Hall, 2022). از سویی وابستگی اقتصادی و عاطفی بیشتر زنان به همسر، می‌تواند به عنوان یک عامل محدودکننده در روابط و وابستگی شدید و کاهش استقلال زنان عمل کند (Golafshani et al., 2023). در تحقیقاتی نشان داده شد که ثبات اقتصادی زنان می‌تواند به عنوان یک عامل محوری در حفظ و ثبات زناشویی شناخته شود (Adaki & Wajim, 2024).

رسانه‌ها و فرهنگ عامه

رسانه‌ها و فرهنگ عامه نقش عمیقی در شکل‌گیری انتظارات، الگوها و تعاملات زناشویی ایفا می‌کنند. زنان، به عنوان یکی از مهم‌ترین طرفین در روابط زناشویی، تحت تأثیر مستقیم رسانه‌ها و فرهنگ عامه قرار دارند و اغلب انتظارات خود از رابطه زناشویی را از طریق این منابع شکل می‌دهند (Shojaei & Kargar, 2023). رسانه‌ها می‌توانند به ترویج احترام متقابل و تعاملات عاطفی بپردازند که این می‌تواند باعث تمایل بیشتر زنان به دنبال کردن این الگوها در روابط زناشویی آن‌ها شود. اما گاهی اوقات تصاویر غیرواقع‌بینانه از زندگی زناشویی در رسانه‌ها، انتظارات غیرواقعی و منبعی از تنش در درون خانواده‌ها می‌شوند (Hall, 2022). رسانه‌ها می‌توانند نقش مهمی در افزایش آگاهی زنان از حقوق خود در روابط زناشویی داشته باشند. برنامه‌های تلویزیونی، کمپین‌های اینترنتی و سریال‌هایی که به مسائلی مانند خشونت خانگی، نابرابری جنسیتی و حقوق زنان می‌پردازند (Ahmadi et al., 2023). رسانه‌هایی که روابط زناشویی را با تمامی چالش‌ها و مشکلات نشان می‌دهند، می‌توانند به زنان کمک کنند تا انتظارات واقع‌بینانه‌تری از زندگی زناشویی داشته باشند. برخی از برنامه‌ها و فیلم‌های آموزشی به زنان کمک می‌کنند تا با مهارت‌های لازم برای حل تعارض، مدیریت استرس و افزایش همدلی آشنا شوند. این محتوا می‌تواند به بهبود کیفیت رابطه کمک کند. در مقابل، رسانه‌ها گاهی اوقات روابط زناشویی را به شکلی غیرواقعی و ایده‌آل نشان می‌دهند. زنانی که این تصاویر را به عنوان معیاری برای مقایسه رابطه خود با همسر می‌بینند، ممکن است رضایت کمتری از رابطه داشته باشند. در برخی رسانه‌ها، روابط زناشویی با موفقیت‌های مادی، ظاهر بیرونی و وضعیت اجتماعی مرتبط می‌شود. این موضوع می‌تواند منجر به کاهش توجه به ارزش‌های عاطفی و

انسانی در رابطه شود. مفهوم ایده‌آل گرایی در زندگی زناشویی توسط رسانه‌ها می‌تواند باعث عدم آمادگی زنان نسبت به مشکلات طبیعی روابط زناشویی کند و منجر به نارضایتی، افسردگی و حتی طلاق شود (Shojaei & Kar, 2023). گسترش فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی می‌تواند منجر به ضعیف شدن روابط حضوری و فیزیکی و افزایش فاصله عاطفی بین زوجین شود. همچنین برخی برنامه‌های تلویزیونی و فیلم‌هایی که به طلاق به عنوان تنها راه حل روابط مشکل‌دار نگاه می‌کنند، می‌توانند منجر به افزایش طلاق و کاهش تعهد در روابط زوجین شوند (Ahmadi et al., 2023).

انتظارات از نقش مادر بودن

در بسیاری از فرهنگ‌ها، مادر بودن به عنوان یک نقش اجتناب‌ناپذیر برای زنان درک می‌شود. این انتظار می‌تواند فشارهای روانی و رابطه‌ای زیادی ایجاد کند (Najafi et al., 2023). در اغلب جوامع، نقش مادری به عنوان معیاری از موفقیت زنان در زندگی زناشویی تلقی می‌شود. مادر بودن به عنوان نمادی از کمال زنانه دیده می‌شود. این موضوع می‌تواند منجر به افزایش احترام اجتماعی و حمایت بیشتر از زنان در رابطه با همسر شود. زنانی که به عنوان "مادر خوب" تعریف می‌شوند، اغلب از موقعیت اجتماعی قوی‌تری برخوردارند. برای بسیاری از زنان، نقش مادری منبعی از هویت، احساس معنا و ارزش‌گذاری شخصی است. این موضوع می‌تواند به افزایش رضایت از زندگی زناشویی منجر شود (Golafshani et al., 2023). زنانی که نقش مادری را با موفقیت ایفا می‌کنند، اغلب مهارت‌های مدیریت خانواده، همدلی، صبر و تحمل را در رابطه با همسر خود نیز به کار می‌برند. این موضوع می‌تواند به افزایش تعامل مثبت و حل مسئله با همسر کمک کننده باشد (Yodanis & Lauer, 2023). در فرهنگ‌هایی که مادر بودن به عنوان یک وظیفه اخلاقی و دینی دیده می‌شود، به افزایش اعتماد به نفس، احساس موفقیت و احترام بیشتر از سوی همسر منجر شود (Ahmadi & et al., 2023). در برخی فرهنگ‌ها، تمامی مسئولیت‌های مربوط به فرزندان فقط به عهده مادر است و این موضوع می‌تواند به نارضایتی، خستگی و کاهش تعامل مثبت با همسر منجر شود (AliZadeh & Mohammadi, 2022). گاهی مادر بودن به عنوان تنها منبع موفقیت زنان دیده می‌شود. زنانی که در مادر بودن ناتوان هستند و یا به علت عدم آموزش، مشکلاتی در تربیت فرزند دارند، ممکن است تحت فشار روانی و رابطه‌ای با دیگران و همسر قرار بگیرند، این موضوع می‌تواند منجر به کاهش رضایت زناشویی و افزایش تنش در روابط زناشویی و بین فردی زنان شود (Ahmadi et al., 2023).

تحصیلات و آگاهی فرهنگی

زنان تحصیل کرده اغلب از آگاهی بیشتری نسبت به حقوق خود، مسئولیت‌ها و انتظارات اجتماعی برخوردارند. این موضوع می‌تواند منجر به افزایش تعامل متقابل، حل مسئله مؤثر و افزایش رضایت زناشویی شود. زنان تحصیل کرده اغلب از حقوق خود در رابطه زناشویی آگاه‌تر هستند. این زنان می‌توانند از مهارت‌های ارتباطی بالاتری برخوردار باشند. این مهارت‌ها شامل گوش دادن فعال، بیان آزاد احساسات، همدلی و حل مسئله است که به بهبود رابطه زناشویی کمک می‌کنند (Shojaei & Kargar, 2023). زنان تحصیل کرده اغلب تصورات متعادل‌تری از روابط زناشویی دارند. تحصیلات بالا و آگاهی فرهنگی باعث افزایش انعطاف‌پذیری فردی و رابطه‌ای شده و انتظارات واقعی‌تری از رابطه زناشویی در زنان ایجاد می‌کند و به آن‌ها کمک می‌کند که از روش‌های سازنده‌تری برای حل تعارضات زناشویی استفاده کنند و بهتر می‌توانند با تغییرات در محیط اجتماعی، فرهنگی و شخصیت همسر تطبیق پیدا کنند (Yodanis & Lauer, 2023). با این حال، در برخی فرهنگ‌ها، افزایش سطح تحصیلات زنان می‌تواند منجر به افزایش تنش‌های زناشویی شود، به خصوص وقتی سطح تحصیلات زن از همسرش بالاتر باشد. این تنش‌ها اغلب ناشی از تفاوت‌های فرهنگی، نگرش‌های جنسیتی و عدم انعطاف‌پذیری ساختارهای خانوادگی هستند (AliZadeh & Mohammadi, 2022). همچنین زنان تحصیل کرده اغلب انتظارات بیشتری از خود و رابطه زناشویی دارند و گاهی اوقات به دنبال استقلال بیشتر هستند و این موضوع می‌تواند منجر به کاهش تعهد به رابطه و افزایش طلاق شود (Golafshani et al., 2023).

نگرش دینی و اخلاق مذهبی و اعتقادی

در جوامع دینی، باورها و ارزش‌های دینی نقش محوری در تعیین نحوه تشکیل، مدیریت و حفظ روابط زناشویی دارند. نگرش دینی زنان به خانواده، روابط زناشویی و نقش جنسیتی می‌تواند به شدت بر رابطه آن‌ها با همسر تأثیر بگذارد. زنان دیندار اغلب روابط خود را از طریق ارزش‌های اسلامی تعریف می‌کنند (Rezaei & Naseri, 2020). زنانی که تحت تأثیر نظام‌های اخلاقی و اعتقادی بزرگ شده‌اند، اغلب روابط زناشویی را یک تعهد بلندمدت می‌دانند و از رفتارهای مقطعی و ناپایدار اجتناب می‌کنند. این رویکرد می‌تواند به عنوان بستری برای ثبات و امنیت عاطفی در رابطه عمل کند. در بسیاری از نگرش‌های دینی و اعتقادی، خانواده به عنوان یک نهاد مقدس دیده می‌شود. این باور می‌تواند به زنان کمک کند تا رابطه خود با همسر را با ارزش بالایی ببینند و در برابر مشکلات اقدام به حل مسئله کنند. زنانی که این ارزش‌ها را درک کرده‌اند، تمایل بیشتری دارند از روش‌های مذاکره، عفو و همدلی در رابطه با همسر استفاده کنند (Ahmadi et al., 2023).

- تربیت خانوادگی و ارزش‌های والدین

تربیت خانوادگی به معنای روش‌ها، الگوها و ارزش‌هایی است که والدین به فرزندان خود منتقل می‌کنند. الگوهای ارتباطی، ارزش‌های فردی و اجتماعی که در خانواده منتقل می‌شوند، تمایل زنان به تحمل، حل مسئله، مشارکت و ابراز نیازها را در رابطه زناشویی شکل می‌دهند. زنان تحت تأثیر تربیت والدین، الگوهای رفتاری، انتظارات و ارزش‌های خود را درباره رابطه با همسر شکل می‌دهند (Golafshani et al., 2023). در فرهنگ‌های مختلف، سبک‌های تربیتی خانوادگی متفاوت است. خانواده‌هایی که روابط زناشویی را به شکلی مثبت، متعادل و قابل دستیابی، و با تأکید بر مهارت‌های اجتماعی، همدلی، همکاری و تعامل مؤثر به فرزندان نشان می‌دهند، می‌توانند به زنان تصورات واقع‌بینانه و الهام‌بخشی از رابطه زناشویی انتقال دهند (Shojaei & Kargar, 2023). اما گاهی تربیت خانوادگی از ارتباط صریح و صادقانه اجتناب می‌کند، این می‌تواند منجر به عدم ابراز نیازها و سوء تفاهم در رابطه زناشویی شود. همچنین تربیتی که منجر به وابستگی شدید به خانواده و اجتناب از استقلال فردی شود، می‌تواند منجر به ضعف در تصمیم‌گیری‌های شخصی و رابطه بین زوجین شود. تربیتی که تمامی تعارضات را منفی تلقی کند، می‌تواند منجر به عدم حل مشکلات، انباشتگی احساسات و نارضایتی در روابط شود (Ahmadi et al., 2023).

بحث و نتیجه گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی عوامل فرهنگی بستر ساز روابط زناشویی مثبت با همسر از دیدگاه زنان انجام شد. بررسی‌ها نشان داد که ۹ عامل فرهنگی کلیدی شناسایی و تحلیل شد که به آن‌ها پرداخته شد از جمله زمینه‌های عوامل فرهنگی ارزش‌های سنتی می‌باشد که به روابط خانوادگی گسترده اهمیت می‌دهند و زنان در این محیط احساس حمایت بیشتری می‌کنند و این حمایت می‌تواند به حل تعارضات و مدیریت استرس کمک کند (Najafi et al., 2023). در فرهنگ‌هایی که گفت‌وگوی متقابل گوش دادن فعال و همدلی در ارتباط تقویت می‌شود، زنان تمایل بیشتری به مشارکت در تصمیم‌گیری‌ها و مدیریت روابط دارند. زنانی که با انعطاف‌پذیری بیشتری در ارتباط بزرگ شده‌اند، روابط متعادل‌تری با همسران خود دارند (Golafshani et al., 2023). نگرش به جنسیت و تقسیم نقش‌های جنسیتی در خانواده یکی از عوامل کلیدی در تعیین کیفیت روابط زناشویی است. زنان تمایل بیشتری به ابراز نیازها و مشارکت در تصمیم‌گیری‌ها دارند (Yodanis & Lauer, 2023). گاهی اوقات زنان تحت فشار خانواده همسر قرار دارند تا از الگوهای رفتاری خاصی پیروی کنند. این دخالت می‌تواند منجر به نارضایتی، تضاد نقشی و حتی شکست در رابطه شود (Hall, 2022). زنان، به عنوان یکی از مهم‌ترین طرفین در روابط زناشویی، تحت تأثیر مستقیم رسانه‌ها و فرهنگ عامه قرار دارند و اغلب انتظارات خود از رابطه زناشویی را از طریق این منابع شکل می‌دهند (Shojaei & Kargar, 2023). در بسیاری از فرهنگ‌ها، مادر بودن به عنوان یک نقش

اجتناب‌ناپذیر برای زنان درک می‌شود. در اغلب جوامع، نقش مادری به عنوان معیاری از موفقیت زنان در زندگی زناشویی تلقی می‌شود. این موضوع می‌تواند منجر به افزایش مهارت‌های ارتباطی بالاتری از جمله تحصیلات شود. زنان تحصیل کرده اغلب از حقوق خود در رابطه زناشویی آگاه‌تر هستند. هم‌چنین در بسیاری از نگرش‌های دینی و اعتقادی، خانواده به عنوان یک نهاد مقدس دیده می‌شود. این باور می‌تواند به زنان کمک می‌کند تا رابطه خود با همسر را با ارزش بالایی ببینند و در برابر مشکلات اقدام به حل مسئله کنند. زنانی که این ارزش‌ها را درک کرده‌اند، تمایل بیشتری دارند از روش‌های مذاکره، عفو و همدلی در رابطه با همسر استفاده کنند (Ahmadi et al., 2023). علاوه بر این در فرهنگ‌های مختلف، سبک‌های تربیتی خانوادگی متفاوت است. خانواده‌هایی که روابط زناشویی را به شکلی مثبت، متعادل و قابل دستیابی، و با تاکید بر مهارت‌های اجتماعی، همدلی، همکاری و تعامل مؤثر به فرزندان نشان می‌دهند، می‌توانند به زنان تصورات واقع‌بینانه و الهام‌بخشی از رابطه زناشویی انتقال دهند. در نهایت شناخت عوامل فرهنگی می‌تواند به طراحی برنامه‌های آموزشی، مشاوره‌ای و رسانه‌ای مؤثر در جهت تقویت روابط زناشویی کمک کند.

سهیم نویسندگان: دکتر رویا مشاک: ویرایش محتوا، جمع‌آوری داده‌ها، ایده‌پردازی و طراحی چارچوب کلی، نتیجه‌گیری و اصلاح مقاله و نویسنده مسئول. نویسنده نسخه نهایی مقاله را بررسی و تأیید کرد.

سپاسگزاری: نویسنده مراتب تشکر خود را از همه کسانی که در انجام این مقاله نقش داشته‌اند اعلام می‌دارد.

تعارض منافع: در این پژوهش هیچگونه تعارض منافعی توسط نویسنده گزارش نشده است.

منابع مالی: این پژوهش از منابع مالی برخوردار نبوده است.

Refrence

- Adaki, A. Y., & Wajim, J. (2024). Cultural adaptation and marriage dissolution. *Vejoh-Veritas Journal of Humanities*, 5(1), 100-113. URL: <https://acjool.org/index.php/veritas/article/view/4337>
- Ahmadi, F., Asgari, P., & Khosravi, Z. (2023). Social expectations and marital conflicts in Iranian women. *Women's Studies International Forum*, 98, 102743. [Persian] DOI: [10.1016/j.wsif.2023.102743](https://doi.org/10.1016/j.wsif.2023.102743)
- Ahsan, S. (2022). Role of religion in peacebuilding and conflict resolution: case study of Islam. *Reality of Politics. Estimates-Comments-Forecasts*, 22(4), 7-27. URL: <https://www.cceool.com/search/article-detail?id=1100983>.
- AliZadeh, M., & Mohammadi, A. (2022). Cultural values and marital satisfaction among Iranian women. *Journal of Women and Family Studies*, 9(1), 89-104. [Persian] DOI: [10.22059/jwrr.2022.345678.900](https://doi.org/10.22059/jwrr.2022.345678.900)
- Alonso-Ferres, M., Righetti, F., Valor-Segura, I., & Expósito, F. (2021). How power affects emotional communication during relationship conflicts: The role of perceived partner responsiveness. *Social Psychological and Personality Science*, 12(7), 1203-1215. DOI: [10.1177/1948550621996496](https://doi.org/10.1177/1948550621996496)
- Bakaan, S., & Safarzadeh, S. (2023). The effectiveness of marital life enrichment training on excitement during pregnancy, on love, selfless behaviors and sexual health literacy of

- young couples. *The Women and Families Cultural-Educational*, 18(62), 121-141. [Persian] URL: https://cwfs.ihu.ac.ir/article_207842.html?lang=fa
- Deschênes, M., Bernier, A., Cyr, C., Paradis, A., & Rassart, C. A. (2023). Marital satisfaction, parenting stress, and family alliance: Parental perspective taking as a moderator. *Family Process*, 62(3), 1147-1160. URL: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1111/famp.12812>
- Elbanna, M. (2025). The existence of career women in egypt from a social cultural and economic perspective. *Solo International Collaboration and Publication of Social Sciences and Humanities*, 3(01), 13-26. DOI: <https://doi.org/10.61455/sicopus.v3i01.221>
- Golafshani, N., Javadian, H., & Farahani, H. (2023). Parental influence on marital expectations among iranian women. *Journal of Family Studies*, 11(1), 33-48. [Persian] DOI: [10.22059/jfs.2023.378901](https://doi.org/10.22059/jfs.2023.378901)
- Gomez, E., & Tadros, E. (2024). A cognitive behavioral family therapy approach: The impact of divorce on a hispanic adolescent with an eating disorder. *The Family Journal*, 32(2), 206-214. URL: <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/10664807231163244>
- Hall, E.T. (2022). The dance of life: The other dimension of time. *Intercultural Communication Research*, 46(3), 221-235. DOI: [10.1080/15298868.2017.1348370](https://doi.org/10.1080/15298868.2017.1348370)
- Hofstede, G. (2011). Dimensionalizing cultures: the Hofstede model. *Online Readings in Psychology and Culture*, 2(1), 2307-0919. 26 URL: https://moodle.studiumdigitale.uni-frankfurt.de/moodle/pluginfile.php/81199/mod_resource/content/1/Dimensionalising%20Cultures%20The%20Hofstede%20Model%20in%20Context%20Part%20A30032020.pdf
- Kazim, S. M., & Rafique, R. (2021). Predictors of marital satisfaction in individualistic and collectivist cultures: a mini review. *Journal of research in psychology*, 3(1), 55-67. URL: <https://research-management.mq.edu.au/ws/portalfiles/portal/357039046/356612656.pdf>
- Khojastefard, D. (2018). An overview of the relationship of marital intelligence and emotional support with life satisfaction in married men and women. *Studies in Psychology and Medicine*, 46(5), 31-42. [Persian] URL: <https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/1603674/%D9%85%D8%B1%D9%88%>
- Maciver, J. E., & Dimkpa, D. I. (2012). Factors influencing marital stability. *Mediterranean. Journal of Social Sciences*, 3(1), 437-442. URL: <https://www.richtmann.org/journal/index.php/mjss/article/view/10977>
- Najafi, M., Pourgharib, Sh., & Hosseini, S. (2023). Motherhood expectations and marital satisfaction in Iranian women. *Journal of Women's Studies*, 21(1), 45-60. [Persian] DOI: [10.22059/jws.2023.367890](https://doi.org/10.22059/jws.2023.367890)
- Pudlo, M. K. (2021). Family-of-origin ties and relationships and how they affect dealing with one's own marital conflicts. *Kwartalnik Naukowy Fides ET Ratio*, 46(2), 173-204. URL: <https://doi.org/10.34766/fetr.v46i2.829>
- Rezaei, H. & Naseri, Z. (2022). Religious beliefs and marital adjustment among Iranian women. *Iranian Journal of Religion and Health*, 5(1), 112-126. [Persian] DOI: [10.22034/irjh.2022.43201](https://doi.org/10.22034/irjh.2022.43201)
- Shojaei, M., & Kargar, S. (2023). Media Influence on Marital Expectations Among Young Women

- in Urban Areas. *Iranian Journal of Media Studies*, 15(2), 77-94. [Persian] DOI: [10.22059/ijms.2023.356789](https://doi.org/10.22059/ijms.2023.356789)
- Timan, M., Safarzadeh, S., & Fathi, K. (2025). Test of Marital Intimacy Model Based on Spouse Communication Model and Primary Family Health with the Mediation of Self-Differentiation. *Iranian Journal of Psychiatric Nursing*, 12(6), 1-15. [Persian] URL: <https://mail.ijpn.ir/article-1-2489-en.html>
- Yodanis, C. & Lauer, S. (2023). Gender equality in marriage: Cross-national perspectives on couple relationships. *Theory and Society*, 52(1), 101-120. DOI: [10.1177/02632764231163210](https://doi.org/10.1177/02632764231163210)
- Yuan, Q., Fan, Z., & Leng, J. (2022). The effect of emotional reactivity on marital quality in Chinese couples: The mediating role of perceived partner responsiveness. *Frontiers in Psychology*, 12, 787899. DOI: [10.3389/fpsyg.2021.787899](https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.787899)

